

Lőrincz József

AJÁNLO

Prof. Dr. Finszter Géza: **Rendészetan**

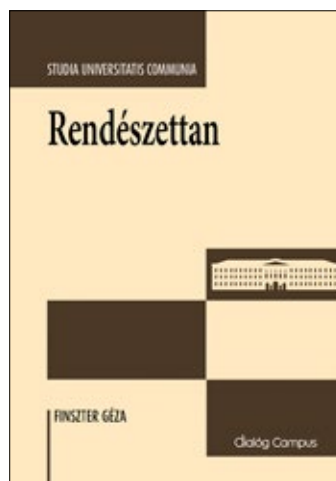
Finszter Géza professzor Rendészetan című munkája 2018-ban a Dialóg Campus kiadónál jelent meg, a Studia universitatis communia sorozat tagjaként (sorozatszerkesztő: Hautzinger Zoltán), „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” című projekt keretében, lektora Korinek László akadémikus. A könyv nem csupán papíralapon, de PDF-formátumban is megjelent, így bárki számára hozzáférhető.

A szerző 10 fejezetben, összesen 495 oldalon foglalkozik a rendészet legkülönbözőbb kérdéseivel. A munkát szerzője tankönyvnek szánta, de véleményem szerint a hazai rendészetudomány eddig egyedülálló munkájának számít, amelynek nem csupán a rendészeti felsőoktatásban van szerepe, de a rendészetudomány kutatói, a szakmai vezetők és döntéshozók, a rendészet iránt érdeklődők is meríthetnek belőle.

Ez a mű egy fiatal tudományterület, a rendészetudomány eddigi kutatási eredményeinek szintézisét kínálja, amelynek hazai művelése mindössze harminc évre nyúlik vissza, hiszen csupán a rendszerváltástól indulhattak az ilyen tárgyú kutatások részben az állam- és jogtudományok, részben pedig a hadtudományok támogatása mellett. Mint elméleti szintézis, a szerző rendészetudományi áttekintése szükségszerűvé teszi a kitekintést a közjog más ágazataira (alkotmányjog, közigazgatási jog, büntetőtudományok stb.) is.

A rendészetudomány küldetéséről és céljáról a szerző a mű bevezetőjében tájékoztatja az olvasót: „A rendészetudomány célja a rendészeti gyakorlat elméleti megalapozása, a rendészet elmélete pedig a rendészeti tárgyú kutatások eredménye: azoknak a tudományos módszerekkel feltárt fogalmaknak és törvényszerűségeknek a rendszere, amelyek alkalmasak a rendészet működésének, szervezetének és jogi szabályozásának leírására és fejlesztésére. A rendészet tana a gyakorlati tapasztalatok, az empirikus tények szintetizálásával elméleti tudást és gyakorlati ajánlásokat kínál – a szervezet kialakításához; – a rendészeti jog megalkotásához; – a rendészeti szakértelem tartalmának pontosításához; – a közbiztonsági stratégiák megfogalmazásához, sikeres tervezéséhez és végrehajtásához; – a nemzetközi együttműködés támogatásához.”

A rendészeti igazgatás jogi alapjainak feltárása során a szerző az analitikus jogági szemlélet eredményeire épít, a rendészeti igazgatás társadalmi rendeltetésének feltárásával, a közigazgatáson belül elfoglalt helyének meghatározásával mutat rá azokra a követelményekre, amelyek az alkotmányos demokráciák rendészeti jogától

elvárhatók. A rendészettudomány – mint a közigazgatási jogtudomány egy önállóságra törekvő ágazata – most van kibontakozóban. A szerző szándéka szerint e tankönyv a rendészeti igazgatás elméleti alapjait azzal kívánja feltárni, hogy – számba veszi a rendészeti igazgatás és a közigazgatás közös vonásait; – megmutatja a rendészet sajátos természetét, amennyiben az a társadalom negatív kontrollmechanizmusainak a része, veszélyelhárító hatósági tevékenység; – szorgalmazza a rendészet szakmai fejlesztését, amelyhez nélkülözhetetlen a belső munkamegosztás erősítése; – modellezi a működő rendészeteket, és azok sorában elhelyezi a magyar megoldást; – elemzi a jelenlét, a legitim fizikai erőszak és az információszerezés funkcióit, ezekből vezeti le az egyes rendészeti szolgálatok eltérő szervezeti és irányítási szükségleteit; – elválasztja egymástól a veszély előtti, a veszély alatti és a veszély megszűnése utáni rendészeti műveleteket; – jellemzi a legitim erőszak megjelenési formáit, a rendészeti és a büntetőeljárás kényszer eltérő természetét; – hangsúlyozza a hatalmi ágak megosztásának szempontjából a közbiztonsági és a büntügyi rendészet különbségeit; – igazolja a centralizáció-decentralizáció újragondolásának szükségességét; – sürgeti a rendészet rendszertani felfogását, ami az alkotmányos szabályozást és a jogszerű működtetést csak a közigazgatási és az igazságszolgáltatási alrendszerekkel összhangban tartja lehetségesnek; – körvonalazza a rendészeti modernizáció társadalmi, politikai és jogi feltételeit; – tanulmányozza a nemzetközi rendészeti együttműködést, a nemzetközi szerződések és a nemzeti jogalkotás viszonyát, valamint a rendészet uniós intézményeit.

A TANKÖNYV SZERKEZETE ÉS LÉNYEGI TARTALMA FEJEZETENKÉNT

	Fejezetek	Lényegi tartalom
I. Fejezet:	<i>A rendészet fogalma</i>	A rend és a biztonság gyakorlatához és elméletéhez szükséges fogalmak leírása;
II. Fejezet:	<i>Közrend, közbiztonság jogbiztonság</i>	A rendészet társadalmi rendeltetésének meghatározása;
III. Fejezet:	<i>Közigazgatás – rendészeti igazgatás</i>	A rendészet helye a közigazgatás rendszerében;
IV. Fejezet:	<i>A rendészet személyzete</i>	A szolgálatról, a szakmai hozzáértésről, és a hivatáserkölcsről;
V. Fejezet:	<i>A rendészeti közhatalom forrásai</i>	Az állam szerepe a közrend és a közbiztonság fenntartásában;
VI. Fejezet:	<i>A rendészeti rendszer</i>	A modern állam szervezeti rendszere a társadalom védelme érdekében;
VII. Fejezet:	<i>Rendészeti stratégiák</i>	A rendészet fejlesztésének céljai és megvalósításuk feltételei;
VIII. Fejezet:	<i>Alkotmányos alapok</i>	A rendészet útja az Alaptörvényig;
IX. Fejezet:	<i>A rendészet joga és a rendészettudomány</i>	A rendészettudomány, mint új tudományág;
X. Fejezet:	<i>A rendőr a város polgára</i>	A társadalom védelmének útja a nemzetközi együttműködésig.

E recenzió terjedelmi korlátaira tekintettel a műnek csupán néhány lényegi megállapítását emeljük ki. A szerző a rendészet fogalmának meghatározásával kívánja az olvasót közelebb hozni a téma megértéséhez: „*A rendészet a modern államban az a közigazgatási tevékenység, amelynek társadalmi rendeltetése a jogellenes emberi magatartásokból keletkező veszélyek elhárítása. (...) E rendeltetését a rendészeti igazgatás négy funkción keresztül valósítja meg: a jogellenes emberi magatartásokból származó veszélyek megelőzésével (jelenlét, őrködő funkció); hatósági jogalkalmazással (igazgatásrendészeti funkció); a jogsértő támadások legitim fizikai erőszakkal történő visszaverésével (karhatalmi funkció), valamint az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez szükséges előkészítő eljárással, a felderítéssel és a nyomozással (bűnüldöző funkció).*”

A szerző a közrend – közbiztonság – jogbiztonság fogalmak meghatározásával a rendészeti stratégiáknak, a rendészeti munkának az elvi és elméleti keretrendszerét jelöli ki.

A *közrend* fogalmát érintően kimondja, hogy annak „jogtudományi fogalma vitatott. Ezeknek a polémiáknak a joguralom szempontjából az ad jelentőséget, hogy amennyiben a közrend tágabb fogalmát fogadjuk el (a jogrenden kívül az erkölcsi rendet is beleértjük), akkor ez a rendészeti igazgatás számára lényegesen szélesebb felhatalmazást jelent ahhoz a felfogáshoz képest, amely szerint a közrend alá kizárólag a közjog által szabályozott rend sorolható. A *közbiztonság* normatív fogalma tartalmazza egyfelől a közjogban meghatározott államcél, amelynek megvalósítása állami feladat, másfelől a jog által elismert társadalmi értékeket, amelyek megvédelmezéséhez indokolt lehet az alapvető emberi jogok törvényben meghatározott korlátozása is. A közbiztonság materiális fogalma azonos mindazokkal a társadalmi viszonyokkal, amelyek igénylik azt a biztonságot, ami a mindennapi értékteremtő munka feltétele. A *jogbiztonság* pedig kifejezi azt az állapotot, amelyben az egyéni jogok védelmezettek másokkal és az állami önkénnyel szemben.

A szerző, amikor elhelyezi a rendészetet a közigazgatás keretrendszerében különös hangsúllyal hív fel arra, hogy a rendészeti hatósági aktusok legjellemzőbb formája a rendészeti fizikai kényszer, ami az állami kényszer legdrasztikusabb formája. A legitim fizikai erőszak-monopólium alkalmazása során tehát a rendőrhatalom és az intézkedéssel érintett ügyfél között közigazgatási hatósági jogviszony jön létre, ami megváltoztatja az érintett jogi helyzetét. A beavatkozás nem a jogon kívül történik, nem a szabad belátás terepe, nem maradhat jogorvoslat nélkül.

A szerző – a rá jellemző szerénységgel – a könyvét vitairatnak is szánja, mint írja: „*számos témakörrel kapcsolatban kifejtem saját nézeteimet, ennek mindig jelzem az érvanyagát, de értelemszerűen nem tartok igényt a feltétlen egyetértésre. A tudományosság nem az igazság hirdetése, sokkal inkább igazságkeresés. Erre hívom meg olvasóimat.*”

Finszter Géza művét a Rendészettan című könyvet, azoknak is ajánlom, akik nem a rendészeti felsőoktatás hallgatói, hanem más társadalomtudományi területen kívánnak szakértővé válni, így különösen jogászoknak, szociológusoknak, valamint a büntetés-végrehajtás vezető állományának.

1019-2019

Ára: 750 Ft